

Bu testte 75 soru vardır

1. Granit taş üzerine yapılmış çalışmada kitabe bilimi olan epigrafiden, yazıların incelenmesinde paleografyadan ve ses karşılaştırmasında filoloji biliminden yararlanılmıştır.

CEVAP E

2. **İtalyan Mikro Tarih Ekolü:** Devlet ve siyaset merkezli tarih anlayışından XX. yüzyıldan itibaren toplum ve kültür merkezli tarih anlayışına doğru yapılan değişimler sonucunda büyük olaylara etki eden detayların bölgelere ve köylere kadar indirgenmesini savunan tarih anlayışıdır. Mikro tarihin en özgün yaklaşımı küçük ölçekli sorgulamalardır. Mikrotarihçiler, sosyal bilimler tarafından yapılan ve dar alanlara uymayan genellemelere bir tepki olarak toplumun küçük birimlerine odaklanırlar.

CEVAP B

3. Tarihî kaynaklar bilgi veren kaynağın ve malzemenin türüne göre şu şekilde sınıflandırılır.

A) Yazılı kaynaklar: Ferman, berat, mühür, para, gazete, şecere, hatıra vb.

B) Sözlü kaynaklar: Destan, efsane ve mitler, menkıbeler, hikâye, şiir vb.

Efsane ve Mitler; Halk edebiyatı ürünlerindedir. Hayali ve gerçek olaylar iç içedir. Genellikle çok tanrılı devir ve toplumlara aittir.

Menkıbe, din büyüklerinin veya tarihe geçmiş ünlü kimselerin yaşamları ve olağanüstü davranışlarıyla ilgili hikâyelerdir.

C) Kalıntılar: Arkeolojik buluntular; taş, toprak, kemik, madenden yapılmış eşyalar, mezarlar vb.

D) Çizili, sesli ve görüntülü kaynaklar: CD, film, fotoğraf, resim vb.

CEVAP C

4. F. M. Arouet (Voltaire); "Tarih, milletlerin tarlasıdır. Her toplum, ne ekmişse gelecekte onu biçer." sözüyle tarihi yorumlamıştır. Voltaire modern tarihin kurucusu olup Fransız İhtilali'nin temellerini hazırladığı söylenmektedir. Voltaire düşünce tarihi açısından önemli biri sayılır. Zaten tarihsel planda çok büyük önem taşıyan Fransız Devrimi'nin de babası sayılmıştır.

CEVAP A

5. Takvimin kullanılmasında Sümerler ve Mısırlılar öncü olmuşlardır. İlk Güneş takvimini Mısırlılar, ilk Ay takvimini ise Sümerler oluşturmuştur. Ancak milletlerin kullandıkları takvimlere başlangıç olarak kabul ettikleri olaylar farklıdır. İbraniler, MÖ 3761 yaratılış yılını, Yunanlar, ilk olimpiyat oyunlarının yapıldığı MÖ 776, Romalılar, Roma şehrinin kuruluşu olan MÖ 753, Müslümanlar da Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicret ettiği 622 yıllarını başlangıç olarak kabul etmişlerdir. Sümerlerin kullandıkları Ay esaslı takvimin başlangıcı yazının bulunması değildir. Çünkü bu takvimin başlangıcı tespit edilememiştir.

CEVAP D

6. Soruda verilen yazı çeşitlerinin içeriği şöyledir;

Siyakat: Muhasebe kayıtlarının tutulmasında, vergi defterleri ve maliye hesaplarında kullanılan yazı çeşididir.

Sülüs: Cami ve türbe kapılarının üstündeki kitabelerde, besmele, tevhid ve kubbelerde kullanılan yazı çeşididir. Yumuşak ve tatlı bir görünüme sahip olan sülüs, ümmü'l-hutût (yazıların anası) olarak da adlandırılmıştır.

Celi: Hat sanatının her türlü yazısının büyük şekline denir.

Talikh: Kadılıklarda ve şeriye sicillerinde kullanılan yazı çeşididir.

Rika: Günlük yazışmalarda ve mektuplarda kullanılan yazı tipidir.

CEVAP D

7. Soruda verilen kelimelerin doğru okunuşları şunlardır:

Elçilik: **الچيديك**

Devşirme: **دوشيرمه**

Kapitülasyon: **كاپيتولا سيون**

Karamanoğulları: **كارامانوغوللاري**

Evlad-ı Fatihân: **اولادي فاتيهان**

CEVAP D

8. Osmanlıca hazırlanmış olan derginin adı *Malumat*'tir. Mehmed Fuad ile Artin Asaduryan'ın birlikte 48 sayı çıkarıp kapattıktan sonra Mehmet Tahir tarafından alınarak devam ettirilen ve yayın hayatının birinci yılından sonra Servet-i Fünun topluluğunu birleştirecek hareketler yaratan dergidir.

CEVAP A

9. Özellikleri verilen Anadolu uygarlığı Hititlerdir. Hitit sanatı, Mezopotamya sanatının etkisinde gelişmiştir. Heykeltçilik ve kabartmacılık gelişen başlıca sanat dallarıdır. Yazılıkaya ve İvriz Kabartmaları Hitit sanatının en önemli örnekleridir. Hitit çivi yazısının dili Friedrich Hrozny tarafından çözülmüş olup hiyeroglif yazısının 1940'lı yıllarda başlayan çözülmesine Helmuth Theodor Bossert'in katkısı olmuştur. Hititler, Mezopotamya'dan aldıkları kanunlara eklemeler ve düzeltmeler yaparak Anadolu'daki ilk kanunları oluşturmuşlardır. Medeni hukuk ve ceza hukuku bu dönemde büyük gelişme göstermiştir.

CEVAP A

10. Mezopotamya'da ilk şehir devletlerini Sümerler kurmuşlardır. En önemlileri Ur, Uruk, Kiş, Eridu, Nippur, Zabalum, Lagaş olan bu şehir devletlerine "site" adı verilmiştir. Sümer çivi yazısında bir kavramı ifade eden işaretlere ideogram denmiştir. Bu çivi yazısını Elamlar, Akadlar, Babiller ve Asurlular da kullanmıştır. Anadolu'da ise Hititlerin ve Urartuların kullandığı bilinmektedir. Çivi yazısıyla yazılan ilk belge Kaldecidir. Sümerler kendi ülkelerine Kengir, konuştukları dile Emegir ve kendilerine Sag-giga demişlerdir.

CEVAP E

11. Aristoteles'in öğrencisi olan Büyük İskender, felsefeye meraklı filozoflara değer veren bir hükümdardır. Corinth'e gelen Büyük İskender, Diyojen'i ziyaret etmiş ve bir dileği olup olmadığını sormuştur. O ise bu soruya "Gölge etme başka ihsan istemem." yanıtını vermiştir.

CEVAP B

12. Attila, Bizans'ın Margos Antlaşması şartlarına uymaması ve vergisini kesmesi üzerine 441 yılında Bizans üzerine yürümüş, Hun ordusundan Bizans'ın çekilmesi üzerine Bizans barış istemiş ve ödemek zorunda kaldığı vergiyi tekrar ödemeye devam etmiştir. Bizans'ın Hun yönetiminde Germen kavimlerini kışkırtması ve yıllık vergisini vermek istememesi sonucu Attila'nın Trakya'dan harekete geçip Büyükçekmece dolaylarına yaklaşması üzerine Bizans İmparatoru II. Theodosius barış istemek zorunda kaldı ve 447'de Anatolius Antlaşması yapılmıştır. Bu antlaşma ile Bizans'ın ödediği vergi üç katına çıkarılmıştır. Soruda verilen Margos Barışı 434 yılında meydana gelirken Nedao Savaşı ise 454 yılında hükümdar ilek Dönemi'nde yapılmış olup Gepitlerle yenilerek yıkılış sürecine girmişlerdir.

CEVAP B

13. VI. ve VII. yüzyıllarda Kazakistan bozkırlarında yaşayan Türk kökenli boyların genel adı Töleslerdir. Baykal Gölü'nün doğusunda Karadeniz'in kuzeyine kadar ulaşan geniş coğrafyada yaşayan Tölesler, çok sayıda boylara sahip olmuşlardır. Tölesler, Kök Türkler tarafından itaat altına alınmışlar ve böylece Kök Türk Devleti'nin kurulmasında da etkili olmuşlardır. *Orhun Abideleri*'nde ve Çin kaynaklarında kendilerinden söz edilen Töleslerin Hun neslinden geldikleri kabul edilmektedir.

CEVAP C

14. İlk Türk devletlerinde Kurultayda alınan kararların ülke içinde uygulanmasını sağlamak ve yürütmeyi takip etmek için devlet yetkililerinden oluşan kurula "ayuki (hükûmet)" denir.

Kaling: Gelin olacak kıza erkek tarafından verilen para veya armağana denir.

Emçi: Doktor demektir.

Orun: Kurultayda üyelerin oturacağı yeri belirten kurallara denir.

Tirnek: Oğuzlarda kurultaya verilen isimdir.

CEVAP A

15. İslamiyet'in Türklerce kabulünden sonraki bilinen ilk yazılı eser *Kutadu Bilig*'dir.

Bu eserde anlatılmak istenenler 4 sembolik kişilik üzerinden anlatılmıştır. Bunlar; Kün Togdı (hükümdar, kanun, adalet); Ay Toldı (vezir, devlet); Odogurmuş (vezirin oğlu, akıbet, hayatın sonu); Ögdülmiş (vezirin kardeşi, akıl, zekâ)

Kutadgu Bilig: "Mutluluk Veren Bilgi" anlamına gelmekte olup Yusuf Has Hacip tarafından yazılmıştır. Karahanlı Hükümdarı Tamgaç Buğra Han'a sunulmuştur. Siyasetname özelliği taşıyan ilk Türk-İslam eseridir. İdeal devlet düzeni hakkında bilgi verir.

CEVAP B

16. Soruda özellikleri verilen devlet Avarlardır.

Bayan Han tarafından kurulmuş olup Orta Asya ve Avrupa'da yaşamışlardır. Kök Türklerin baskısı sonucunda Avrupa'ya göç etmişlerdir. Başkentleri Sege-din'dir.(Macaristan)

-619'da tek başlarına, 626 yılında Sasanilerle beraber İstanbul'u kuşatmışlardır.

İstanbul'u kuşatan, üzeniyi ve sanatta hayvan üslubunu Avrupa'ya taşıyan ilk Türk devletidir.

-Slavları ordu ve devlet yönetiminde etkilemişlerdir.

-Hristiyanlığı kabul ederek millî benliklerini kaybetmişlerdir.

-Franklar tarafından yıkılmışlardır.

CEVAP E

17. Mete Han'ın babasını yenerek tahta çıkması sonucu onun tecrübesizliğinden yararlanmak isteyen Tunguzlar ondan at, kadın, toprak gibi isteklerde bulunmuşlardır. Bunun üzerine de Mete Han onlara "Benden eğerimi isteyin vereyim, atımı isteyin vereyim, çadırımı isteyin vereyim, fakat vatanımdan hiç kimse bir karış toprak istemesin vermem, veremem" demiştir.

CEVAP A

18. İşbara Kağan'ın Kök Türklerde hükümdar olduğu dönemde Çin, Türkleri asimile etme politikasına girişmiştir. Çin imparatorunun Türk töresinden vazgeçmesini istemesi üzerine " Bizim adet ve geleneklerimiz çok eskiye dayanmaktadır, onları değiştirmeye benim gücüm yetmez" demiştir. Bundan sonra Çin, İşbara Kağan ile kardeşi Tardu arasındaki mücadeleleri desteklemiş ve devlet doğu-batı olarak ikiye ayrılmıştır. İki devlet de Çin egemenliğine girmiştir.

630-680 arasında I.Kök Türkler Çin himayesinde yaşamışlardır. Bu dönem Esaret Yılları olarak bilinir.

CEVAP C

19. Soruda verilen açıklamalarda yanlış olan alpagudur. Alpago Türk ordusunda görevli subay ya da komutana denir. Şapka ise börk olarak bilinir.

CEVAP E

20. Sulu Kağan önderliğinde Türgişler Semerkand ve Buhara'yı ele geçirmek amacıyla Emevilerin üzerine yürüdüler. İki taraf arasında yaşanan 730 tarihli Geçit (Vakatüşşib) Savaşı'nda Emevi komutanı Cüneyd ve adamları kuşatma altına alındı. Ancak Emevi halifesinin 20 bin kişilik bir takviye gücü Semerkand'a göndermesi sonucu Sulu Kağan mağlubiyeti kabul ederek geri çekildi.

CEVAP B

21. Müslümanların güçlendiğini gören Yahudilerin, İslamiyet'in yayılmasını önlemek için Hendek Savaşı sırasında Mekkelileri desteklemeleri, Medine ile Şam arasında ticaret yapan Müslüman tüccarlara zarar vermeleri üzerine Hz. Muhammed, Yahudilerin elinde bulunan Hayber Kalesi'ni kuşattı. 10 gün süren kuşatma sonucunda Hayber Kalesi alındı. Hayber'in fethi sonucunda:

-Savaşabilecek durumdaki Müslüman olmayan erkeklerden güvenliklerinin sağlanması karşılığında cizye vergisi alınmaya başlandı.(İlk kez cizye vergisi alındı)

-Verimli Hayber toprakları, ürünlerinin yarısını İslam Devleti'ne vermeleri karşılığında, Yahudilere bırakılarak ürün vergisi uygulaması başlatıldı.(İlk kez haraç vergisi alındı)

-Şam ticaret yolunun güvenliği sağlandı.

CEVAP B

22. Samarra şehri sekizinci Abbasi Halifesi Mu'tasım tarafından, Türklerin savaşçılık özelliklerini kaybetmelerini engellemek amacıyla yapılmıştır. Bu şehir Abbasilerle bir süre başkentlik de yapmıştır. Bu şehrin Türkî Memlûklüler için yapıldığı bilinmektedir.

CEVAP A

23. Zap Suyu Savaşı, Emevi Devleti ile Abbasiler arasında Dicle nehrinin kollarından Zap Suyu'nda meydana gelen ve Emevilerin yıkılmasıyla sonuçlanan savaştır. Savaşın sonucunda İslam ve Arap coğrafyasındaki Emevi hâkimiyeti son bulmuş, hilafet Abbâsî ailesine geçmiştir.

CEVAP A

24. Gazneli Mahmut hükümdarlığı döneminde Hindistan'a 1001-1027 arasında 17 sefer düzenleyerek İslamiyet'i bu topraklarda yaymaya çalışmıştır. Düzenlediği ilk sefer Peşaver , son sefer Somnat'tır. İslamiyet'in Hindistan'da yayılmasını sağladığı gibi Kast Sistemi'ne de darbe vurulmuştur. Pakistan ve Bangladeş devletlerinin temellerini atmıştır. Hindistan'da İslamiyet'i yayması sebebiyle Gazneli Mahmut'a "İslam Devletinin Kılıcı" ünvanı verilmiştir.

CEVAP B

25. Selçukluların ve Safevilerin başkenti; Harzemşahlrın, Timur Devleti'nin gözdesi, hem "nisf-ı cihan" hem "nakş-ı cihan" yani dünyanın yarısı ve dünyanın süsü olarak kabul edilen şehir İsfahan'dır. Asya, Mezopotamya ve Anadolu'ya hâkim konumu nedeniyle İpek Yolu'nun önemli duraklarından biri haline gelmiştir.

CEVAP A

26. Soruda verilen saray görevlilerinden görevi yanlış verilen hares emindir. Hares emininin görevi devlete ve hükümdara karşı suç işleyenleri yakalamaktır. Hükümdarın av işlerini tertip eden görevli ise emir-i şikârdır. Soruda verilen diğer bilgiler doğrudur.

CEVAP E

27. II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Alaiye'de bulunduğu sırada hayatını kaybetmesi üzerine Selçuklu tahtında hak iddia edebilecek üç sultan adayı kalmıştı. Bunlardan en büyükleri II. İzzeddin Keykavus, ortanca kardeş IV. Kılıç Arslan ve en küçükleri ise II. Alaeddin Keykubat idi. Devlet adamlarının kararı ile bu üç kardeşten en büyüğü olan İzzeddin Keykavus Selçuklu tahtına çıkarılmıştır. Bu sırada Moğol tahtının yeni hükümdarı Güyük Han'ın tahta çıkış kurultayı ve törenine çağrılan Sultan II. Keykavus, bu törene kendisi gitmeyerek kardeşi Rükneddin Kılıç Arslan'ı göndermiştir. Ancak Moğol hanından aldığı yarılg ve askerî kuvvetle Anadolu'ya gelen IV. Kılıç Arslan 1249 yılında sultanlığını ilan ederek ağabeyi II. Keykavus'a karşı başkaldırmıştır. Ardından iki kardeş arasında gerçekleşen savaşı II. İzzeddin Keykavus kazanmıştır. Kardeşler arasında tekrardan olası bir savaşın önüne geçebilmek amacıyla Celaleddin Karatay'ın önerisi ile üç kardeş II. İzzeddin Keykavus, IV. Rükneddin Kılıç Arslan ve II. Alaeddin Keykubat aynı anda tahta çıkarılmıştır. Ancak Celaleddin Karatay'ın zamansız ölümü ile II. Alaeddin Keykubat'ın Türkistan yolundaki şüpheli ölümü, ortak saltanat döneminin kısa sürmesine sebep olmuştur.

CEVAP A

28. İspanya ile Portekiz arasında keşif sonrası sınırların çizilmesi ve Kristof Kolomb'un keşif yolculuğunun dönüşünden sonra ortaya çıkan tartışmaları çözüme kavuşturmayı amaçlayan antlaşma Tordesillas Antlaşması (1494)'dir. Antlaşma ile Avrupa hariç dünya, iki devlet arasında paylaşıldı. Sınırın batısında kalan keşfedilmiş ve keşfedilecek bütün bölgeler İspanya'ya aitti. Sınırın doğusunda kalan keşfedilmiş ve keşfedilecek bütün bölgeler ise Portekiz'e aitti. İspanya antlaşmayı 2 Temmuz 1494'te Portekiz 5 Eylül 1494'te onayladı. Ancak iki ülke için de birer istisna vardır. Filipinler, İspanya'nın; Brezilya, Portekiz'indir.

Versay Antlaşması: ABD'nin bağımsızlığının İngiltere tarafından kabul edildiği 1783 tarihli antlaşmadır.

Augsburg Antlaşması: Reform hareketleri sonrası Almanya'daki çatışmaları bitiren 1555 tarihli antlaşmadır.

Vestfalya Antlaşması: 1618-1648 arasında meydana gelen Otuz Yıl Savaşları'nı bitiren antlaşmadır.

Trablus Antlaşması: ABD ile Osmanlı Devleti arasında Cezayir için yapılan 1796 tarihli antlaşmadır.

CEVAP A

29. Bizans İmparatoru III. Andronikos'un 1341'de ölümü üzerine oğlu Yuannis ile taht mücadelesine girişen saray bakanı Kantakuzenos (Kantakuzen) amacına ulaşabilmek için Orhan Bey'den yardım istedi. Orhan Bey, bu durumun Türklerin Rumeli'ye geçişini kolaylaştıracağını düşünerek Kantakuzen'in istediği yardımı gönderdi. Bu yardımla Kantakuzen, Bizans imparatoru oldu. Kantakuzen, yapılan yardımlara karşılık Gelibolu Yarımadası'ndaki Çimpe Kalesi'ni Osmanlılara verdi ve kız kardeşi Theдора'yı Orhan Bey'le evlendirdi. (1353). Böylece Süleyman Paşa 20.000 kişilik kuvvetle Rumeli'ye geçti. Çimpe Kalesi'ne iskân politikası uygulandı. Karesioğullarına bağlı Kara Arap olarak adlandırılan Türkmenler buraya yerleştirildi. Bu Osmanlıların Balkanlarda uyguladığı ilk iskân hareketidir.

CEVAP B

30. Verilen gelişmeler II. Bayezid Dönemi'nde (1481-1512) yaşanmıştır.

Boğdan Seferi sonucunda Kili ve Akkerman kaleleri fethedilmiştir.(1484) Böylece Balkanlardaki Osmanlı toprakları ile Kırım arasında kara yolu bağlantısı sağlanmıştır. 1492 İspanya Seferi sonrası kurtarılan Yahudi David ve Samuel İbn Nahmias kardeşler tarafından ilk Osmanlı matbaası İstanbul'da kurulmuştur. 14 Eylül 1509'da İstanbul, Osmanlı tarihinin kaydettiği en şiddetli depreme maruz kalmıştır. Küçük kıyamet (Kıyamet-i Suğra) denilen bu depremde İstanbul'da 109 cami ve mescit ile 1.070 ev kullanılamaz hâle gelmiştir. Kanunname-i İhtisab-ı Bursa (Bursa Belediyesi Kanunu), dünyanın ilk standart kanunudur. Sultan II. Bayezid zamanında, 1502 yılında yürürlüğe giren kanun o günün ilk, bugünün hala eskimemiş kanunudur. Bu fermanla; hayvan ürünleri, türlü sebze-meyve, tuz, ekme, sanayi ürünleri, tekstil ürünleri, tarım-tahıl ürünleri, orman ürünleri, deri ürünlerinin satışları, konulacak fiyatlar ve kaliteleri bir standarda bağlanmıştır.

CEVAP D

31. Celali İsyanları sonrasında Anadolu'da bozulan asayiş sağlamla kendilerini görevlendiren ve isyancı kişilere karşı mücadele ederek ayaklanmaların bastırılmasına çalışan gençlere il erleri denir. Celâlî İsyanları ile suhte isyanlarının Anadolu'da yoğun bir hâl aldığı devirde devletin düzenli ordusu her yerde asayiş sağlayamadığı için mahallî bir güç olarak il erleri teşkilâtı kurulmuştur.

Farisan: Eyâletlerde, hudutlardaki muhafız askerleridir.

Seiban: Tımar sisteminin bozulmasından sonra taşrada güvenliği sağlayan paralı askerlere denir.

Garipler: Savaş sırasında, savaş araç gereçlerini korumakla görevli atlı askerlere denir.

Beldar: Geçitlerde koruma görevi yapanlara ve seferler esnasında yol açanlara denir.

CEVAP B

32. IV. Murat padişahlığı döneminde devletin kötüye gidişinin nedenlerine ve bu kötü gidişin durdurulması için alınabilecek tedbirlere ilişkin devletin ileri gelenlerine raporlar hazırlattı. Bu raporlardan özellikle Koçi Bey ve Kâtip Çelebi'nin raporları önemlidir. Koçi Bey hazırladığı risalesini IV. Murat ve Sultan İbrahim'e sunmuştur.

CEVAP D

33. Başta tütün kullanımı olmak üzere çeşitli sebeplerle İstanbul'da çıkan yangınlara müdahale etmek amacıyla aslen Fransız olup sonra Müslüman olan Gerçek lakabıyla bilinen Davud Ağa tarafından Tulumbacı Ocağı kurulmuştur. 50 kişiden oluşan bu birlik ilk etapta Yeniçeri Ocağına bağlı kalmıştır.

CEVAP C

34. Kırım hakkında bilinmesi gereken kronoloji şöyledir; 1768 yılında Rusya'nın Kırım'a saldırması ile Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş ilan etmiştir. Yapılan savaşta mağlup olunmasıyla 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması imzalanmış ve Kırım bağımsız olmuştur.

Ruslar, Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan sonra Kırım'ı ele geçirmek için propaganda başlattı. Kırım devlet adamları, Türk ve Rus yanlısı olarak ikiye ayrıldı. 1777'de Rus yanlısı Şahin Giray, Kırım'ı yönetmeye başladı. Şahin Giray'ın yönetimini kabul etmek istemeyen halk isyan ederek Selim Giray'ı destekledi. Şahin Giray'ın daveti üzerine Rus ordusu Kırım'a girdi. Osmanlı Devleti de bu durumu protesto etti. İki devletin arasında savaş çıkması Fransa'nın araya girmesiyle önlendi. Osmanlı ile Rusya arasında 1779'da Aynalıkavak Tenkihnamesi (sözleşme) imzalandı. Bu sözleşme ile ;

Rusya, Kırım'daki kuvvetlerini geri çekti.

Osmanlı Devleti ise Şahin Giray'ın Kırım hanı olmasını onayladı.

1787 – 1792 arasında yapılan Osmanlı – Rus, Avusturya savaşlarının kaybedilmesi sonucu, Rusya ile yapılan 1792 Yaş Antlaşması'yla Kırım'ın Rusya'ya ait olduğu kabul edilmiştir.

CEVAP B

35. Osmanlı Devleti'nin yönetim anlayışını anlatan "Hakkaniyet Çemberi", barış ve düzen anlamlarına gelen bir felsefedir. Osmanlı toplum yapısının temelini hakkaniyet çemberi oluşturmaktadır. Bu çemberin basamakları adalet, servet, devlet, millet, hükümlerlik, ordu ve kanun'dur.

CEVAP E

36. **Kadızedeliler:** XVII.yüzyılda ortaya çıkıp duraklamayı yeniliklere bağlamışlar ve yeniliklere karşı çıkmışlardır. Tasavvuf ve tarikatlara karşı olan gerici vaizlerdir. IV. Murat Dönemi'nde ortaya çıkan yasakları desteklemişlerdir. II.Viyana Kuşatması'nı Kadızade lideri Mehmet Vani Efendi önderliğinde desteklemişler ve bu savaş sonrasında kesin olarak ortadan kaldırılmışlardır.

CEVAP A

37. Fransa'nın Osmanlı toprağı olan Mısır'ı ele geçirecek İngiliz sömürgelerine giden yolu kontrol altına almak istemesi Napolyon'un Mısır'ı işgal etme sebebidir. Bölgeye giren Fransızlar 1798 Piramitler Savaşı'nda yerel Memlûk kuvvetlerini ele geçirecek Kahire'yi işgal ettiler. Osmanlı Devleti'ne destek veren Rus ve İngiliz kuvvetlerinin Ebukır Savaşı'nda Napolyon'un donanmasını yakmaları ve Akka Savaşı'nda Nizam-ı Cedid ordusunun başarısı sonucu 1801 El-Ariş Sözleşmesi'yle Napolyon Mısır'dan çekilmiştir.

CEVAP C

38. Özellikleri verilen savaş Kırım Savaşı'dır. (1853 – 1856). Kutsal yerler sorunu ve mülteciler sorunu bu savaşın önemli sebepleridir. İngiltere ve Fransa'nın Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'nin yanında yer aldıkları bu savaşta İngiliz Hemşire Florence Nightingale İstanbul'a gelerek Osmanlı askerlerinin tedavisinde görev almıştır. Savaş sonunda yapılan 1856 Paris Antlaşması'nda kapitülasyonların kaldırılması ilk kez gündeme gelmiştir.

CEVAP B

39. Özellikleri verilen cemiyet Gizli Karakol Cemiyetidir. İstanbul'un işgalinde sonra millî uyanışın başlaması ile kişiler kendi kendilerine çeşitli örgütler kurmuştur. Bu örgütlerin birisi de 'Karakol' örgütüdür. Kara Kemal ve Kara Vasıf tarafından kurulan ve yönetilen cemiyet, Millî Mücadele'ye yardım etmek için, Anadolu'ya silah ve asker kaçırmıştır. Karakol adı da bu iki kurucu idari üyenin isminden gelmektedir.

CEVAP A

40. Misakımillî 12 Ocak 1920'de toplanan son Osmanlı Mebusan Meclisinde alınan ülkemizin bağımsızlık kararlarıdır. Bu kararlar arasında Boğazların geleceğı, kapitülasyonlar, Osmanlı borçları, Batı Trakya Türklerinin hukuki durumu, millî sınırlardan bahsedilirken yurt dışındaki Türklerin ülkemize dönmesiyle ilgili bir karar yoktur.

CEVAP E

41. Birinci Dönem Büyük Millet Meclisi ya da kısaca Birinci Meclis, 23 Nisan 1920'de Ankara'da toplanmış, 1 Nisan 1923'te yeni seçim kararı olarak 15 Nisan 1923'te son oturumunu yapmıştır. Bu tarihler arasında çıkarılan kanunları da ilk meclis yapmıştır. Soruda verilen kanunlardan Saltanatın kaldırılması 1922, İstiklal Mahkemeleri Kanunu 1920'de ilk meclis tarafından çıkarılırken Takrir-i Sükûn Kanunu ise Şeyh Sait İsyanı sebebiyle 1925'te II.TBMM tarafından çıkarılmıştır.

CEVAP D

42. Millî Mücadele Dönemi'nde *Sebîlürreşâd* adını alan ancak yayın hayatına 1908 yılında başlayan dergi *Sırat-ı Müstakim* dergisidir. Mehmet Akif Ersoy ile adını duyuran dergi aynı zamanda İstiklal Marşı'nın yayımlandığı ilk basın organıdır.

CEVAP D

43. Yurdumuzun düşman tarafından paylaşıldığı Mondros Ateşkesi sonrasında öğretmenler "Öğüt Kurulları" oluşturarak halka ulusal bağımsızlık, Ulusal Kurtuluş Savaşı düşüncelerini yayıyordu. Öğüt Kurulları dışında öğretmenler 14 eğitim kuruluğu ile birlikte Millî Kongre Cephesini kurdular. "Millî Kongre Cephesi", düşmanların İzmir'i işgal ettikleri günlerde Sultanahmet Mitingi'ni hazırladı. Bu mitingin konuşmacılarından çoğu öğretmenlerdi.

CEVAP A

44. Lozan Barış Antlaşması uyarınca alınan kararlar boğazların idaresi başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona bırakılmıştır. Oluşturulan bu komisyonun başkanlığına Vasıf Temel Paşa getirilmiştir.

CEVAP B

45. 1926-1930 yılları arasında Ağrı Dağı ve civarı ile İran topraklarının da dâhil olduğu bir coğrafyada meydana gelen ayaklanmalar Ağrı İsyanları olarak adlandırılır. 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı'nın etkilerinin olduğu bir zamanla birleşen bu dönemde, Türkiye'nin isyanı bastırmak için yaptığı harcamalar ekonomik krize neden olmuştur. 25 Eylül 1930'da ayaklanma Türk ordu tarafından tamamen bastırılmıştır.

CEVAP D

46. İzmir İktisat Kongresi (17 Şubat 1923)

Yeni Türk devletinin ekonomide izleyeceği yolu belirlemek ve millî ekonomiyi gerçekleştirmek amacıyla Kâzım Karabekir başkanlığında toplanmış olup açılış konuşmasını Mustafa Kemal yapmıştır. Türkiye'de bulunan ziraatçı, sanayici, tüccar ve işçi temsilcilerinden oluşan 1135 kişinin katılımıyla İzmir'de düzenlenen Türkiye İktisat Kongresi'nde Türkiye'nin başta ekonomi olmak üzere sosyal ve siyasi problemleri tartışılmıştır. Kongre sonunda oy birliği ile Misak-ı İktisadi Kararları kabul edilmiştir.

CEVAP D

47. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dış borcu Merkez Bankasının açılmasını sağlamak amacıyla 1930 yılında ABD'den 10 milyon dolar olarak alınmıştı. Borcu İnönü Hükûmeti Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu'nu çıkardığı dönemde almıştır.

CEVAP A

48. 6 Şubat 1925'te Mustafa Kemal Atatürk'ün emirleriyle Türk Tayyare Cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyet, 1935'te Türk Hava Kurumu adını almıştır. Bu kurumun kurması nedeniyle THK tarafından Atatürk'e Murassa Nişanı verilmiştir. (20 Mayıs 1925)

CEVAP A

49. Kurtuluş Savaşı ve cumhuriyetin ilk yıllarında TBMM'de yaptığı coşkulu konuşmaları nedeniyle "Millî Hatip" ve "Cumhuriyet Hatibi" olarak tanınan Hamdullah Suphi Tanrıöver, yazdığı *Dağ Yolu* adlı eserinde Kubilay'ın şeriat yanlıları tarafından şehit edilmesini anlatır.

CEVAP C

50. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nden beri var olan aşar vergisi 1925 yılında ülkemizde kaldırılmıştır. Bu vergi çiftçinin ekonomik olarak rahatlamasını sağlayacağı için halkçılık, şeri olan bir verginin kaldırılması din devlet işlerinin ayrı yürütülmesi anlamına geleceği için de laiklik ile ilgilidir.

CEVAP D

51. Chester Projesi (Şarkî Anadolu Demir Yolları Anlaşması): Amerikalı emekli Amiral Colby Chester'in aracılığı ile bir ABD-Kanada ortaklık grubu şirketi tarafından hazırlanan, inşa bölgesinin çevresindeki madenleri işletme imtiyazı karşılığında bazı bölgelerde demir yolu ve liman yapımını içeren projedir. Projeye göre şirket Adana-Yumurtalık, Musul-Kerkük ve Samsun bölgelerinde yaklaşık 4400 km'lik bir demir yolu; Yumurtalık ve Trabzon'a birer liman inşa edecek, buna karşılık olarak da bu bölgelerin çevresindeki 40 km'lik bir kuşak çevresinde bilinen ve sonradan bulunabilecek petrol ve diğer bütün madenleri 99 yılına işletecekti. Ancak şirketin sözleşme şartlarını yerine getirememesinden dolayı 18 Aralık 1923'te anlaşmanın Türkiye tarafından feshedilmesiyle uygulanamadan tarihe karışmıştır.

CEVAP D

52. Ülkemiz, İtalya'da Mussolini'nin 1922'de iktidara gelmesi sonucunda Bizim Deniz Politikası'nı yürürlüğe koyması ve 1936'da Habeşistan'ı işgal etmesi üzerine önce Akdeniz Pakti'na arkasından da Nyon Konferansı'na katılarak güney sınırımızı korumaya çalışmıştır.

CEVAP B

53. Türk Beşleri özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş döneminde eserleriyle kendilerinden söz ettirmiş olan beş Klasik Batı Müziği bestecisini bir arada tarif etmek için kullanılan uluslararası bir deyimdir. Türk müziği için çok önemlidirler. Hepsinin ortak özelliği 1900'lerin başında doğmuş olmalarıdır ve Atatürk'ün eğitim için yurt dışına gönderdiği sanatçılardır. Bu kişiler: Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses'dir.

Münir Hayri Egeli ise Özsoy Operası'nı besteleyen sanatçıdır.

CEVAP E

54. Sümerbank, devlet eliyle sanayicilere kredi vermek ve tekstil alanında yatırım yapmak amacıyla kurulmuş olup Sanayi ve Maadin bankası bu bankaya dönüştürülmüştür. Bankanın inşasında Sovyetlerden yardım alınmıştır. I. Beş Yıllık Sanayi Planı doğrultusunda faaliyet gösteren kurumların işletilmesinden ve yönetiminden sorumludur. Özellikleri verilen banka Sümerbanktır.

CEVAP B

55. Mustafa Kemal Paşa, Manastır Askeri İdadisindeyken Mehmet Emin Yurdakul'a ait *Cenge Giderken* adlı şiirden çok etkilenmiştir ve "Bu dizelerde ulusal benliği-gin gururunu tattıran ilk anlatımı buldum." demiştir.

CEVAP C

56. Demokrat Parti Dönemi 1950-1960 yılları arasında kapsar Bu dönemde
-Balkan Pakti'na üye olunmuştur.
-Atatürk, Karadeniz Teknik ve Orta Doğu Teknik üniversiteleri kurulmuştur.
-DP'den ayrılan bazı milletvekilleri tarafından Hürriyet Partisi kurulmuştur.
-Kore savaşı'na asker gönderilmiştir.
-NATO'ya üye olunmuştur.
Ancak 24 Ocak Ekonomik Kararları 1980 yılında alınan kararlardır.

CEVAP E

57. SSCB askerlerinin Alman kuvvetlerini, Stalingrad ve batısında kuşatılmasıyla sonuçlanan Sovyet stratejik taarruzunun adı Uranüs Harekâtı'dır. 19-23 Kasım 1942 arasındaki bu harekât SSCB'nin kesin zaferiyle sonuçlanmıştır. Almanların II.Dünya Savaşı'ndaki ilk yenilgisi olarak bilinen bu harekât sonucu SSCB, Almanlara karşı genel taarruz başlatarak ülkelerini kurtarmışlardır.

Marita ve Merkür Harekâtı: Almanların Yunanistan'ı ve Girit'i işgal etikleri harekâtıdır.

Bagration Harekâtı: Stalin tarafından Almanlara karşı başlatılan Kızıl Ordu taarruzudur.

Yıldırım Harekâtı: II. Dünya Savaşı'nda Almanların savaş doktrinidir. Doktrin amacı hızlı ve ani saldırılarla, düşmanın düzenli bir savunma kurmasını engelleyip sonra da düşmanı hızlı bir şekilde yok etmektir.

CEVAP D

58. İsrail'in 1948 yılında kurulması Arap devletlerinin tepki göstermesine sebep olmuştu. 1948 yılında başlayan savaşlarda Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak, İsrail'e karşı birleştiler. Devam eden savaşlar 1974 yılında ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissenger'in yürüttüğü Mekik Diplomasisi'yle sona ermişti. Tarafları barıştırmak amacıyla Mekik Diplomasisi sonucu 18 Ocak 1974'te Mısır-İsrail arasında ateşkes antlaşması olan 101. Km Antlaşması (Sina Antlaşması) yapılmış ve İsrail Sina'daki bazı topraklardan çekilmeyi kabul etmiştir. ABD'nin çalışmaları sonucu ise Washington'da Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ile İsrail Devlet Başkanı Menahem Begin arasında 17 Eylül 1978'de "Camp David Antlaşması" denen barış antlaşması imzalanmıştır.

CEVAP A

59. Soruda verilen gelişmeler Türkiye ile Yunanistan arasında Soğuk Savaş Dönemi'nde meydana gelen Kıta Sahanlığı Sorunu ile ilgilidir. Türkiye 1973'te Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na Ege'nin açık deniz sularında ve kendi kıta sahanlığında petrol arama ruhsatı vermiştir. 1976'da Türkiye'nin Sismik-I adlı araştırma gemisi ile Ege Denizi'nde bir araştırma yapması üzerine Yunanistan BM Güvenlik Konseyi ve Lahey Uluslararası Adalet Divanına başvurmuştur. BM Güvenlik Konseyinin ve Uluslararası Adalet Divanı kararlarından sonra iki ülke temsilcileri Bern'de bir araya gelmiştir. Görüşmeler sonunda 1976'da imzalanan "Bern Deklarasyonu" ile taraflar Ege Denizi'nde kıta sahanlığı ile ilgili hiçbir faaliyette bulunmamayı kabul etmişlerdir.

CEVAP C

60. 10-11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki'de yapılan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde Türkiye, oy birliği ile Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak kabul edilmiştir. Diğer aday ülkelerle eşit konumda olacağı açıkça belirtilmiştir. 17 Aralık 2004'te Brüksel Toplantısı'nda Türkiye'nin siyasi kriterleri yeterli ölçüde yerine getirdiği belirtilmiş ve katılım müzakerelerinin 3 Ekim 2005'te başlatılması kararlaştırılmıştır.

CEVAP B

61. **Tarih Dersine Yapılandırmacı Bir Örnek**
(Littledeyke & Huxford)

1.**Yönlendirme:** Çalışmada kullanılacak nesne öğrencilerin dikkatini çekecek ve merak uyandıracak şekilde sunulmalıdır. Sınıfa kapalı kutu içerisinde getirilebilir.

2.**Ortaya Çıkarma ve Şekillendirme:** Bu safhada öğrencilere nesneyle ilgili fikirleri, duyguları ve düşünceleri sorulur.

3.**Yeniden Yapılandırma:** Öğrencilerin ortaya koyduğu düşüncelerin test edilmesi, yeni görüşler geliştirilmesi ve görüşlerinin değiştirilmesi aşamasıdır.

4.**Yeniden İnceleme:** Öğrencilere çalışma yapılan konuda ne buldukları, neyi başardıkları ve bunların önemini tanımlarına yönelik yönlendirme yapılır.

5.**Uygulama:** Öğrencilerden üzerine çalışılan konuyla ilgili gözlem, analiz ve değerlendirme sunmaları istenir.

CEVAP C

62. **Neden-Sonuç İlişkisi Kurma Becerisi**

Açık bir şekilde görünmeseler de geçmişteki olay ve olgular bir veya daha fazla boyutuyla birbirleriyle ilişkili olabilmektedir. Bir olayın sonuçları veya oluşturduğu etkiler, başka bir olay veya olgunun ortaya çıkmasına yol açabildiği gibi olayın yönünün veya kapsamının belirlenmesine de sebep olabilmektedir. Öğrencilerin geçmişteki olay ve olgular arasındaki ilişkileri keşfedip bu ilişkileri göz önünde bulundurarak geçmişe bakmaları tarihî bilgiyi kendi özgün bağlamında değerlendirebilmeleri açısından önem arz etmektedir. Öğrencilerin tarihsel neden-sonuçlar arasındaki ilişkileri belirlemelelerine, analiz etmelerine ve değerlendirmelerine olanak sağlanması bir olayın birden fazla sebep ve sonucunun olabileceğini kavramaları açısından da önemlidir.

CEVAP D

63. Görüşleri sıralanan eğitimci J. Dewey'dir.

CEVAP B

64. **De La Paz'ın Kanıt Temelli Tarihsel Düşünme Stratejisi**

- 2005 yılında ortaya atılmış, tarihsel kaynakların doğruluğunu, kaynağını sorgulamakla ilgili bir görüştür.
- Üç aşamada gerçekleşir.

1.**Aşama: Kaynak İncelemesi:** Kaynak incelemesi için bir yol geliştirilen aşamadır.

Kaynağın doğruluğu, yazılış amacı, taraf tutup tutmadığı bu aşamada belirlenir.

2.**Aşama: Destekleyici Karşılaştırma:** Kaynağın güvenilirliğini kabul etmeden bu kaynağı başka kaynaklarla karşılaştırması ve teyit edilmesidir.

3.**Aşama: Her Kaynakta İnanılır Görülenleri Not Etme:** Amaç öğrencinin olay ve konunun analizini yapması için not almasını sağlamaktır.

CEVAP D

65. **Annales Okulu**

- **Konuyla ilgili eser:** Peter Burke: Fransız Tarih Devrimi Annales Okulu
- Temeli Fransa'da atılmıştır.
- Çeşitli toplum bilimleri ve farklı disiplinler arasında iş birliği sağlayacak tarih bilimi anlayışına sahiptirler.
- Annales Okulu ismini tarih bilimine toplum bilimleri yöntemlerini uygulaması ile duyurmuştur
- Fransız Tarihçi Lucian Febvre ile Marc Bloch ortaya atmıştır.
- Ekonomik ve toplumsal tarih yıllıkları adlı dergileri daha çok Annales olarak adlandırılmış ve kuramın temelini oluşturmuştur
- Tarih yazımında XX. yüzyıl başına kadar kendinden söz ettirmiş ve kullanılmıştır.

CEVAP A

66. Mekân Algılama Becerisi

- Bir cismin şeklini göz önünde canlandırabilme,
- Mekânla ilgili çizimleri okuma,
- Mekâna ait bilgileri kullanarak kâğıt üzerinde çizimler yapabilme
- Ve bir yeri kâğıt üzerinde çizilmiş hali ile karşılaştırabilme becerisidir.

Mekânsal Algı Becerileri

1. Mutlak Mekân Algısı
2. Görece Mekân Algısı
3. Yer Algısı/Konum Bilgisi
4. Tarihî Mekân Algısı
5. İmge Mekân Algısı

CEVAP A

- 67.** Değer analizi yaklaşımı, değer eğitiminde dikkati, düşünceyi ve ayırt etmeyi gerektiren bir analizdir. Değer soruları üzerinde duygusal olmadan, akılcı bir şekilde test eder. Bu yaklaşımda ahlâkî gelişim teorisinin tersine öğrenciler bir pozisyon alır ve yargılar. Değer analizi yaklaşımı gerçek ya da yapay bir problemle karşılaşıldığı zaman uygulanan bir yaklaşımdır.

CEVAP A

- 68.** “Senkronik tarih şeridinin” hazırlanmasına “İkinci Millî Eğitim Şûrasında” karar verilmiştir?

CEVAP A**69. Tarihsel Empati Anlayışının Düzeyleri**

1. Düzey: Aptal Geçmiş
2. Düzey: Klişe Genellemeler
3. Düzey: Günlük Klişe
4. Düzey: Sınırlı Tarihsel Empati
5. Düzey: Bağlama Uygun Tarihsel Empati

CEVAP C**70. Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır:**

- Adalet
- Dostluk
- Dürüstlük
- Öz denetim
- Sabır
- Saygı
- Sevgi
- Sorumluluk
- Vatanseverlik
- Yardımseverlik

CEVAP D**71. Felton ve Allen’in Tarihî Fotoğraf Basamakları**

I. Basamak, Yönlendirme: Tarihî fotoğrafın hangi devleti anlattığı, hangi medeniyeti anlattığı, fotoğrafın yüzeysel olarak incelendiği basamaktır.

II. Basamak, Giriş: Fotoğraftaki nesnelere, kişileri açıkladıkları basamaktır.

III. Basamak, Uzun Tanımlar Evresi: Fotoğraftaki nesne ya da kişiler uzun uzun açıklanır.

IV. Basamak, Başkasıyla Karşılıklı Fikir Alış Verişi: Öğrenciler aynı fotoğrafa bakarak bir birlerinin görüşlerini alırlar

V. Basamak: Çizim; Fotoğraf ya da resmin çizdirildiği aşamadır.

VI. Basamak, Öğretmen Rehberliği; Öğretmenin neden böyle düşündün vb. sorularla rehber olduğu aşamadır.

VII. Basamak, Araştırma; Kütüphane, internet vb. araçları kullanarak araştırma yapar

VII. Basamak, Öğretmen Değerlendirmesi; Bütün basamakların değerlendirildiği aşamadır.

CEVAP A

- 72.** Eğitimde çağdaş ve akademik standartlara uygun ölçme araç gereçlerine yer verilmelidir.

CEVAP C

- 73.** Sorumuzda verilen ölçme aracı “Tanılayıcı Dallanmış Ağaçtır.”

CEVAP B

- 74.** Anlam çözümlene tabloları konunun içinde yer alan kavramlar arası ilişkileri gösteren, öğrenciler tarafından konuların tanımlayıcı ve ayırt edici özelliklerinin öğrenilmesinde etkin rol oynayan bir öğretim stratejisidir

CEVAP B**75. Sentez aşaması:**

Ögeleri, parçaları belli ilişki ve kurallara göre birleştirip, yeni bir bütün oluşturma, özgün fikirlere ulaşabilmeyi amaçlar. Yeni bir biçime ve formüle kavuşturabilme, yeni şeyler yaratma süreçlerinden oluşur. Üretme, buluş, icat ve yaratıcılık ön plandadır.

CEVAP E